

AJTÓK ÉS UTAK

Jn 10,9; 14,6

1. A felolvasott evangéliumi szavakban Jézus ajtónak és útnak nevezi magát: „Én vagyok az ajtó”, „Én vagyok az út”. Csak az jut Istenhez, aki ezen az ajtón lépik az életbe, aki ezen az úton jár: Jézus példájának, Jézus tanításának útján.

2. Ajtók, kapuk és utak nagyon sok mindenről beszélnek.

a) 1965-ben egy nagy vihar döntötte ki Petelei István szovátai híres „Székely kapuját,, mely 1895-ben épült. Darabjait Marosvásárhelyre vitték a Néprajzi Múzeumba. Azt hiszem, ma is darabjaiban porosodik valahol, ha csak el nem korhadt azóta. Ennek a híres „Székely kapunak” a kiskapuja fölé volt írva a következő szöveg: „Vándor, a kis kapu nem akar kizárni, csak mutatja, merre kell bejárni.”

Nem beszédes ez a felirat, ez a kapu? Nagyon is sokat mond. Sokat és szépet azoknak lelkivilágáról, emberi értékeiről, akik a mögött a kapu mögött laktak. A mai vándorok már nem gyalogosan járnak. Átsurrannak, robognak a falvakon és városokon. De a régi vándorok utazása sok időt vett fel, s a „Fogadók” távol voltak egymástól. Jött az éjszaka, s nem volt fejük fölött fedél. Milyen boldogan olvashatta ama kis kapu feliratát egy ilyen vándor.

Az emberiség halad előre. Legalábbis civilizálódik. Nem gyalog, s nem is számárháton jár ma - száguld a belső égésű motorokon. De nem hiszem, hogy utol tudnád érni a száz évvel ezelőtti embert a maga kedvességében, szíveségében, vendégszeretetében. Pedig ez az emberség fokmérője.

b) S most gondoljunk az ún. nagy „kőkapukra”. Ezek jellemezték a szász településeket. Az utcán járó embert ezek nem hívogatták, hanem taszították, s valahogy így beszélgettek jól becsukott ajkakkal: „Az én házam az én váram”, idegeneknek itt semmi keresnivalójuk nincs. Az igazság kedvéért meg kell jegyeznünk, hogy nemcsak szász településeket jellemezett ez a „kizáró” kőkapu. A székely kapu is magas, de nyílója minden esetben léccel ritkított. A réseken át lehetett látni, azokon keresztül he lehet az udvarra pillantani. S nemcsak az udvarra - a bent lakók szívébe is.

c) Székelyudvarhely szélében, a Szejke fürdőn, több székely kapu hívogat. A domboldalon céltannak látszanak ezek a kapuk. Szabad mező, sehol kerítés. Minek az egymást követő sok székely kapu? Egy emlékműhöz vezetnek. Mondhatnók azt is - Orbán Balázshoz, a „legnagyobb székelyhez”. Ezek a kapuk nekem arról beszélnek, hogy maga Orbán Balázs is kapu, ajtó - és út. Kapu és ajtó, melyen be kell lépjen - és út, melyen kell járjon minden székely.

3. Ezek után gondoljunk az élet- „ajtókra”, az élet-„utakra”, melyekre Jézus szavai is utalnak. Az életnek is sokféle útja és kapuja van. Pontosan annyi ajtója és útja, ahány módon képzelik el az emberek, hogy kell és lehet élni. Mindenki azt az ajtót keresi, amely a boldogságra visz. Mert kétségtelen, hogy

mindenki boldog akar lenni. Melyik hát az a kapu, melyik az az út, amelyik a boldogságra vezet, a boldogság országába nyílik,

A boldogság nem kapcsolódik tárgyi, anyagi létezőkhöz. A boldogság „állapot”, lelkiállapot. Szerezhet örömet egy megvásárolt autó, ház, aranygyűrű és annyi sok kincs - de az öröm múló valami, még nem boldogság. Ezeket a rozsdá és moly - hogyan mondja Jézus - megeheti, rablók elrabolhatják. Hány fiatal veszi kezébe mosolygó, büszke arccal a cigarettát vagy az alkohollal tele poharat. Ő is felnőtt - cigarettázhat, alkoholt fogyaszthat! Nagy öröm ez neki, nagy dicsőség. De vajon boldogság is? Az egyik az ő drága, fiatal egészséges tüdejét, a másik, az ő drága életét, életminőségét sodorja veszélybe. Ő azonban úgy gondolja - ez a boldogság kapuja és útja. Sokféle élet, sokféle ajtó, sokféle út: széles és tágas, keskeny és szoros. Igazság és hamisság, munkásság és semmittevés, jóság és gonoszság, szeretet és gyűlölet, őszinteség és képmutatás mind egy-egy ajtó, egy-egy út, amelyen belépnek, amelyen járnak az emberek.

4. Testvéreim! Igaz út csak egy van. Ez pedig maga Jézus. Ő az igazi kapu, az igazi út. Ezen az úton járva, ezen a kapun belépve juthatunk el az Atyához, Jézus szavai szerint. Ez az ajtó, ez az út vezet istenországába. Azt tanítják tudós teológusok, hogy Jézus megvalósította önmagában az Isten országát. Eszerint, az istenországa is egy lelkiállapot, a lélek boldogsága. Lehet, hogy az istenországa örök, és soha el nem érhető cél marad az egész emberi világ számára - de nem úgy az egyén számára. Érdemes és szükséges a jézusi úton járni, a jézusi ajtón belépni.

Dante Isteni színjáték című művével hozzájárult a keresztény „Mennyország” és „Pokol” hitének kialakulásához, elsősorban azok milyenségét illetően. A dantei pokol kapujának ez a felirata: „Ki itt beléptél, mondj le minden reményről”. Az unitárius teológia is foglalkozik a túlvilági élettel. Mi is hiszünk a végső igazságszolgáltatásban - hiszünk, de arról nincs ismeretünk. Már az óegyiptomi vallás azt tanítja erre vonatkozóan, hogy „Senki sem tér vissza onnan, aki meg tudná mondani, mi van ott, aki megmondhatná, mire van szükségünk, hogy megnyugtassák a mi szívünket addig, amíg mi is el nem indulunk oda, ahová ők elmentek.” Arról, a túlvilágról, semmit se tudunk, de mindent tudunk erről az evilági életről. Bár mindenki tudja, hogy melyik ajtó merre nyílik, melyik út hová vezet, mégis nagyon sokan eltévednek, nem megfelelő ajtón lépnek be, nem a jó utat választják. Aki nem akar eltévedni, aki igaz és becsületes életet kíván élni, az a jézusi példaadásra kell tekintsen. A szoros kapu és a keskeny ösvény, melyen Jézus járt, s melyre minket is hív, nemcsak rózsát terem, de töviset is. Nem könnyű jónak maradni, jóságban élni gonosz emberek között. Mégis, a lélek harmóniáját, békéjét és boldogságát csak a jó és igaz emberek, a jézusi tanítványok és követők ismerhetik meg. Móricz Zsigmond Nyilas Misijét sokan bántalmazták, sok keserűségben van része, de az anyai intelemre mindig tekintettel van, aszerint él: „Fiam, légy jó mindhalálig”. Jóságának jutalma nem marad el.

5. Testvérem! Te milyen úton jársz? Az életnek melyik ajtaján léptél be? Most a templomban vagyunk, annak ajtaján léptünk be. Jézusi ajtó, jézusi út

ez. Itt tanulhatjuk meg leginkább a jézusi példát, amely sok szép imádsággal és sok-sok jócselekedettel kíván minket az életben vezetni és holdoggá tenni. Tanuljunk hát tőle, és kövessük őt. Ámen.

VÉR ÉS ÉLET

1Móz 9,3-7; 3Móz 7,25-27.

Hitünk szerint az életet az Isten teremtette - éppen ezért, az élet az Istené. Minden gyilkosság bűn, az öngyilkosság is. Már többezer évvel ezelőtt így hitte az ember. Az emberre vonatkozó első tiltás a tízparancsolatban is ez: "Ne ölj!" (6. parancsolat)

Az életet, mint magát Istent - tisztelni kell. Schweitzer Albert egész élet-szemléletét, magatartását, munkáját az élet tisztelete határozza meg. Úgy veszi kezébe a parányi kis hangyát is, hogy ne hogy bántódás érje - a hat darab lábacska közül egy is le ne szakadjon. Lelkészi és orvosi oklevelet szerez, hogy védelmezhesse az embernek mind a lelkét, mind a testét.

Minden igaz és jóézésű ember tiszteli az életet, legyen az emberi, állati vagy növényi élet. Irtózik a vértől, a gyilkosságtól, a gyilkolástól.

Az Ószövetség több helyen is foglalkozik a vér és élet szentségével, viszonyával. A teremtés történetében Isten az ember számára eledelül csak a növényeket és a gyümölcsöt rendeli. Csupán az özönvíz után rendeli az ember számára eledelül a húst - mindent, ami él és mozog. De megtiltja a húsnak vérrel való fogyasztását. Természetesen itt arról van szó, hogy az ember megeheti az állatok húsát, de csakis azután, miután annak „vérét vette”. A tiltás az „élő” állat fogyasztására vonatkozik. Miután Mózes elrendeli az Istennek mutató véres áldozatokat, megtiltja az embernek az állatok kövérjének és vérének a fogyasztását, mondván, hogy ezek az Istené és nem az emberé. A kövérjét el kell füstölögtetni az oltáron, a vért pedig rá kell az oltárra hinteni. Az Istennek áldozás általi tisztelése téves út. Oda jut az ember eme tévelygésében, hogy saját gyermekét is megégeti. Erre volna kész Ábrahám is, ha Isten utolsó pillanatban nem állítja meg. Az emberáldozást Mózes is tiltja. (3Móz 18,21) De minden fajta véres áldozatot tilt az 50. Zsolt, valamint Jeremiás próféta. (Jer.7,30-34) Az ember mind inkább és inkább kezdi tisztelni az életet. Bármennyire is ellentmondásos, de az életnek ez a nagy tisztelete vezet a vérbosszú törvényéhez: „Aki ember vérét ontja, annak vérét ember ontja.” (1Móz.9,6) Két tanú, ha valakire rábizonyítja, hogy gyilkos, elegendő ahhoz, hogy az illetőt, a meggyilkolt testvére, rokona megölhesse. Az élet iránti nagy tisztelet vezet oda az Ószövetség íróját, hogy kimondja: „Vért egyáltalán ne egyetek...Ki kell irtani népe közül az olyan embert, aki bármilyen vért eszik.” (3Móz 7,26-27) Nyilvánvaló minden értelmes ember számára, hogy valójában itt nem a vér, hanem az élet szentségéről van szó elsősorban. Jézusnál semmi tiltást nem találunk az étkezésre vonatkozóan. Ami az ember számára eledelül rendeltetett, mindent meg lehet enni, mert „nem az fertőzheti meg az embert, ami a szájon bemegy, hanem az, ami a szájából kijön.” (Mt 15,11)